

5. oktober 2020

## Retningslinjer for folkehøjskolernes lange kurser

### Hvem gælder disse retningslinjer for?

Disse retningslinjer gælder for folkehøjskolernes lange kurser, herunder både i undervisningsregi og ved fritidsaktiviteter, der begge dele ofte foregår på folkehøjskolen.

Retningslinjerne er udarbejdet i samarbejde med de relevante aktører på området, der har deltaget i et sektorpartnerskab om en forsvarlig afvikling af aktiviteter. Det gælder fx Folkehøjskolernes Forening i Danmark og relevante myndigheder mv.

Folkehøjskolernes foreninger og de enkelte folkehøjskoler kan selv - ud fra Sundhedsstyrelsens generelle anbefalinger om afstand og kontaktminimering og under hensyn til deltagernes alder - fastlægge særlige retningslinjer for de konkrete aktiviteter.

Undervisningen på folkehøjskoler foregår som udgangspunkt fysisk på skolen. Skolerne skal fortsat tage sundhedsmæssige hensyn i organiseringen af undervisning for at undgå smittespredning. Undervisningen skal dog i videst muligt omfang leve op til de vanlige faglige krav. Der kan af hensyn til de sundhedsfaglige anbefalinger forekomme visse ændringer af timetal og fysisk tilstedeværelse.

### Korte kurser, indendørs og udendørs idræts- og foreningsliv, samt arrangementer med siddende publikum

- Det bemærkes, at retningslinjer skal ses i sammenhæng retningslinjerne for folkehøjskolernes korte kurser.
- For afholdelse af indendørs aktiviteter henvises til retningslinjerne for indendørs idræts- og foreningsliv samt idræts- og fritidsfaciliteter.
- For afholdelse af udendørs aktiviteter henvises til retningslinjerne for udendørs idræts- og foreningsliv samt idræts- og fritidsfaciliteter.
- For afholdelse af arrangementer med siddende publikum henvises til retningslinjerne for kulturarrangementer med siddende publikum.

### Forsamlingsforbud, krav til lokaler og andre restriktioner

Retningslinjerne er vejledende i forhold til ansvarlig afvikling, og ændrer ikke på forpligtelser fra gældende lovgivning, herunder fx forsamlingsforbuddet og krav til lokaler, hvortil der er offentlig adgang. Derudover kan der være indført ekstraordinære tiltag på lokalt, regionalt eller nationalt niveau. Disse skal overholdes, uagtet disse retningslinjer. Disse regler gælder til lands som til vands.

Regler for, hvor mange der må være forsamlet og krav til lokaler, hvortil der er offentlig adgang, findes i bekendtgørelse om forbud mod større forsamlinger og mod adgang til og restriktioner for lokaler og lokaliteter i forbindelse med håndtering af covid-19 og bekendtgørelse om forbud mod store forsamlinger i forbindelse med håndteringen af covid-19.

De sundhedsfaglige anbefalinger om isolation ved symptomer, hygiejne og afstand er fortsat gældende. Desuden bør myndighedernes anbefalinger om sociale arrangementer og egentlige fester følges. Særlige retningslinjer for sociale aktiviteter med mange deltagere bør integreres i skolerens beredskabsplan.

### **Hvem er ansvarlig for overholdelsen af regler og retningslinjer?**

En forsvarlig afvikling af aktiviteter indebærer, at ledelse og ansatte for hver folkehøjskole eller de i øvrigt ansvarlige tager fælles ansvar for, at aktiviteterne sker på en måde, hvor smittespredningen begrænses mest muligt, herunder:

- At der bør foreligge en plan for håndtering af personer med symptomer, herunder selvisolation indtil personen kan komme hjem eller på sygehus
- Hygiejne med fokus på hostetikette, håndhygiejne og kontaktpunkter
- Kontaktreduktion med fokus på afstand, hyppighed, varighed og barrierer

Derudover skal Sundhedsstyrelsens fem generelle råd for at forebygge smittespredning i videst muligt omfang overholdes:

- Vask hænder tit, eller brug håndsprit.
- Host eller nys i ærmet.
- Undgå håndtryk, kindkys og kram – begræns den fysiske kontakt.
- Vær opmærksom på rengøring – både hjemme og på arbejdspladsen.
- Hold afstand og bed andre tage hensyn.

### **Generelle retningslinjer**

Nedenfor følger generelle retningslinjer, der er relevante i forbindelse med gennemførelse af aktiviteter:

- Hvis et smitteforebyggende tiltag ikke kan overholdes, bør andre tiltag intensiveres.
- Folkehøjskolerne skal løbende sikre, at rammerne for at efterleve sundhedsmyndighedernes vejledninger om afstand, hygiejne mv. er på plads, at retningslinjerne er synlige ved opslag eller plakater, samt at der er håndsprit (70-85% alkohol) tilgængeligt.

#### Hvor mange deltagere må der være i et lokale?

- Folkehøjskolernes ledelse skal løbende holde øje med de gældende krav og retningslinjer, herunder deltager- og gæsteantal i de enkelte aktiviteter, jf. den til enhver tid gældende forsamlingsbekendtgørelse. Dog må antallet af deltagere på samme tidspunkt ikke være større end, at anbefalingen om afstand (ved udendørs/indendørs spisning) eller arealkravet (ved indendørs spisning) kan overholdes.
- Der må maksimalt tillades adgang for 1 kunde, besøgende eller deltager pr. 4 m<sup>2</sup> gulvareal, hvortil der er offentlig adgang, fx toiletter, omklædningsrum mv. I lokaler, hvor kunder, besøgende eller deltagere i det væsentlige sidder ned, må der tillades adgang for 1 kunde, besøgende eller deltager pr. 2 m<sup>2</sup> gulvareal. Er gulvarealet under 4 m<sup>2</sup>, - såsom på toiletter - må der tillades adgang for 1 kunde, besøgende eller deltager. Gulvarealet opgøres væg til væg uanset inventar mv. Gulvarealet opgøres eksklusiv personale og optrædende.
- Serveringssteder skal ved indgangen til lokalerne opsætte informationsmateriale om, hvor mange personer, der maksimalt må tillades adgang for.

#### Hvor meget afstand skal der holdes mellem deltagerne?

- Sundhedsstyrelsens anbefalinger er, at der holdes mindst 1 meters afstand mellem personer i det offentlige rum, herunder esport, tankesport, banko mv.
- Sundhedsstyrelsen anbefaler 2 meters afstand ved fysisk aktivitet, fysisk anstrengelse samt ved kraftig udånding, fx sang, råb, foredrag og skuespil. Det bemærkes, at fysisk anstrengelse øger risikoen for, at dråber fra luftvejene spredes længere fra personen.
- Der bør sikres 2 meters afstand mellem underviser/optræder/foredragsholder og forreste række af tilhørere, mens det er tilstrækkeligt med 1 meters afstand mellem tilhørerne, hvis disse ikke synger, fx i forbindelse med foredrag.

- Afstand vurderes fra næse til næse, så der ved siddende indretning skal måles fra midten af stolensæder og ikke fra armlæn til armlæn.
- Anbefalingerne om afstand gælder også bade- og omklædningsfaciliteter.
- Idræts- og foreningsaktiviteter samt dans med fysisk kontakt kan gennemføres, herunder fx idræt hvor man har direkte berøring med andre spillere såsom fodbold. Der bør i disse tilfælde være ekstra stor opmærksomhed på de øvrige anbefalinger, særligt ved hygiejne og forebyggelse af kontaktsmitte.
- Der kan være aktiviteter eller situationer i undervisningen, hvor anbefalingen om afstand ikke kan efterleves. I disse situationer er det vigtigt, at der er ekstra opmærksomhed på de generelle anbefalinger om hygiejne. Dette gælder fx for kursister/elever med handicap, som har brug for personlig hjælp for at kunne deltage i højskoleaktiviteterne på lige fod med de øvrige kursister/elever.

#### Hvor meget skal der rengøres?

Sundhedsstyrelsen anbefaler følgende:

- Identifikation og markering af fælles kontaktpunkter, fx dørhåndtag og trykknapper.
- Hyppig og grundig rengøring af fælles kontaktpunkter, som minimum en gang dagligt, og oftere ved mange berøringer.
- Skraldespande tømmes dagligt, og altid inden de fyldes helt.
- Fælles redskaber og remedier rengøres mellem forskellige kunder, brugere, mv., eller der benyttes personlige redskaber eller engangsudstyr.
- Fjern ikke-nødvendige kontaktpunkter og skift til kontaktløs betjening, fx sensorstyret belysning, håndfri vandhaner, automatisk eller albuebetjent døråbning, kontaktløs betaling mv.
- Toiletter (både bruger- og medarbejdertoiletter) samt bade- og omklædningsfaciliteter bør rengøres grundigt og mindst en gang dagligt og oftere ved mange gæster (hyppighed efter en konkret vurdering).
- Sengetøj og lign. vaskes ved 60 grader. Der skal være særligt fokus på afspritning og rengøring ifm. overlevering og afhentning af madbakker og lign.
- Kursisterne/eleverne kan deltage i rengøringen, såfremt retningslinjerne om afstand mv. overholdes.
- Ovenstående retningslinjer vedr. rengøring kan fraviges, såfremt lokaler/værelser/fællesrum ikke har været benyttet siden seneste rengøring (f.eks. ved ekskursioner og lignende).

#### Hvor meget skal der luftes ud?

- Ved indendørs aktiviteter med mange personer i samme rum kan der med fordel holdes pauser fx hver time, hvor lokalet tømmes for personer og der skabes gennemtræk ved udluftning.
- Ventilation bør indføres eller optimeres i lokaler med offentlig adgang fx institutioner, kontorer, butikker og restauranter samt offentlige transportmidler, fx tog, metro og busser.
- Ventilation med recirkuleret luft skal undgås, og der bør primært bruges luft udefra, ligesom udskiftning af luft bør ske hyppigt.
- Energispare-indstillinger fx timerfunktion eller styring via CO<sub>2</sub>-følere bør undgås. Hvis muligt bør ventilationstiden i stedet udvides.

### **Generelle retningslinjer for tilrettelæggelse af arbejdet og beskyttelse af medarbejdere/frivillige/medlemmer**

- For medarbejdere i øget risiko for et alvorligt sygdomsforløb med covid-19, anbefales det, at ledelsen i dialog med den enkelte medarbejder laver en konkret og individuel vurdering med afsæt i Sundhedsstyrelsens vejledninger.
- Frivillige i øget risiko for et alvorligt sygdomsforløb med covid-19 bør ikke udføre frivilligt arbejde

indtil videre.

- Der bør på hjemmeside og ved indgang være informationer om, at personer i øget risiko for et alvorligt sygdomsforløb med covid-19 udviser stor forsigtighed ved besøg.
- Der skal i eller ved lokaler, hvortil offentligheden har adgang, være vand og flydende sæbe eller håndsprit (70-85% alkohol) tilgængeligt for kunder, besøgende og deltagere. Der bør desuden bruges engangshåndklæder.
- Den enkelte folkehøjskole bør så vidt muligt gennemgå sine arbejdsprocesser, så man i videst mulig omfang mindsker tiden med tæt kontakt til det absolut nødvendige, herunder opsætning af adskillelse ved betalingspunkter, tydelige afstandsafmærkninger, adfærdsregulerende indretninger ('nudging'), ruminddelinger, afstandstape mv. samt brug af passende værnemidler.
- Alle medarbejdere skal oplyses om og overholde Sundhedsstyrelsens anbefalinger om god hygiejne og hensigtsmæssig adfærd, herunder jævnlig og grundig håndvask.
- Arbejdsgiverne/foreningerne opfordres til inddragelse af medarbejder/frivillige i planlægning af de konkrete tiltag. Arbejdsgiverne skal som led i samarbejde om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen inddrage medarbejdere i planlægningen af konkrete tiltag med betydning herfor. Hvor der findes en arbejdsmiljøorganisation, skal det ske med inddragelse af denne.
- Det skal lokalt aftales, hvem der er ansvarlig for at sikre grundig rengøring af fælles kontaktpunkter og for at lave en plan for rengøring og desinfektion (hyppighed efter en konkret vurdering) af kontaktpunkter, herunder med særligt fokus på håndtag, gelænder, lyskontakter, bordoverflader, vandhaner, computere, tablets og redskaber, som hyppigt berøres af mange.
- Eventuelle køkkener, frokoststuer eller kantiner for personale/frivillige og brugere bør indrettes hensigtsmæssigt, herunder sikring af tilstrækkelig afstand mellem borde i spiseafdeling og afstandsmarkering ved betalingsstationer. Indretningen skal tage højde for, at der ikke opstår kødannelse.
- Der bør være let adgang for alle til håndvask med vand og flydende sæbe, samt engangshåndklæder. Der bør sikres rengøring af den enkelte arbejdsstation, når en medarbejder/frivillig forlader arbejdsstationen, og en anden medarbejder/frivillig skal overtage denne.

#### Håndtering af sygdom og symptomer

- Ansatte og undervisere bør ikke møde på arbejde eller til undervisning, hvis de har symptomer, der kan tyde på covid-19. Der bør ske rengøring af arbejdsstation hos en syg medarbejder/underviser umiddelbart efter identifikation af sygdom. Ansatte og undervisere bør efter et sygdomsforløb først møde på arbejde/til undervisningen 48 timer efter symptomer er ophørt. Der henvises i den forbindelse til Sundhedsstyrelsens generelle retningslinjer på området.
- Ansatte, frivillige, medlemmer, undervisere, elever, brugere mv. hvis nære kontakter er konstateret smittede med COVID-19, skal følge Sundhedsstyrelsens vejledninger for "nære kontakter".
- Der skal i eller ved lokalerne opsættes informationsmateriale fra Sundhedsstyrelsen om, at personer, der har symptomer på covid-19, bør isolere sig i hjemmet, og om god hygiejne og hensigtsmæssig adfærd i det offentlige rum.
- Enhver højskole har, i forhold til aktivitet og deltagere, mulighed for at stille krav om, at kursister/elever er testet negativ umiddelbart før ankomst til kursusstart, hvis der er mistanke om, at kursisten/eleven har været udsat for smitte.
- Kursister/elever, der har symptomer på covid-19, skal hurtigst muligt tage hjem og kontakte læge eller vagtlæge telefonisk mhp. vurdering og test.
- Hvis man som kursist/elev har symptomer på covid-19, og man ikke kan tage hjem med det samme, bør man isoleres på skolen, indtil man kan tage hjem. Der indrettes særlige eneværelser på skolen hertil, hvor kursisten/eleven kan isoleres.
- Skolen skal stille værnemidler til rådighed for medarbejdere, som skal tilse en syg kursist/elev, herunder handsker og visir.
- Kursisten/eleven må vende tilbage til aktiviteterne på skolen, når mistanke om covid-19 er udelukket ved test eller 48 timer efter, at symptomerne er ophørt.

## Særlige retningslinjer

Herunder følger særlige retningslinjer i forbindelse afholdelse af aktiviteter og arrangementer:

<b>Familiegrupper</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Kursisterne/eleverne kan med fordel organiseres i primærgrupper. Anbefalingen om mindst 1 meters afstand kan fraviges for primærgrupperne.</li><li>• Primærgruppen defineres efter skolens fysiske indretning på kursisternes/elevernes boområder, hvor man deler værelser, toiletter, bad og evt. lokalt opholdsareal.</li><li>• En primærgruppe må omfatte ca. 25-30 kursister/elever. Medarbejderne indgår ikke i primærgrupperne. Primærgrupperne gælder særligt for skoler med elevhold på mellem 30 og 50 elever (pr semester), at primærgrupper undtagelsesvis kan omfatte op til 50 elever, hvis der er tungtvejende argumenter herfor, herunder hvor f.eks. bygningsmæssige forhold mv., kan begrunde det. I disse tilfælde skal der være særligt fokus på at overholde øvrige retningslinjer i relation til hygiejne og rengøring. Undervisning bør i så fald gennemføres så de studerende primært har ansigterne vendt i samme retning og bevæger sig mindst muligt rundt mellem hinanden.</li><li>• Undervisningen kan organiseres på tværs af primærgrupperne, så kursisterne/eleverne kan deltage på niveauhold og indgå i valgfag på tværs.</li><li>• Omfanget af den enkelte folkehøjskoles faciliteter er afgørende for, hvor mange primærgrupper en folkehøjskole kan huse ad gangen.</li><li>• Bliver en kursist/elev konstateret smittet med covid-19, skal alle kursister/elever i primærgruppen betragtes som nære kontakter, og skolen skal identificere andre mulige nære kontakter. Kontakterne skal tage hjem, isoleres og testes og kan afhængig af prøvesvar evt. vende tilbage senere jf. Sundhedsstyrelsens retningslinjer for dette: <a href="https://www.sst.dk/da/Nyheder/2020/Smitteopsporing-hos-naere-kontakter">https://www.sst.dk/da/Nyheder/2020/Smitteopsporing-hos-naere-kontakter</a>.</li></ul>
<b>Før ankomst og i forbindelse med ankomst</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Lederen har, i samarbejde med de ansatte, inden for rammerne af lovgivningen og bestyrelsens beslutninger, ansvaret for undervisningens kvalitet i henhold til det lovregulerede formål og fastlægger undervisningens organisering og tilrettelæggelse under hensyntagen til de sundhedsfaglige anbefalinger.</li><li>• De enkelte skoler skal i samarbejde mellem ledelse og medarbejderrepræsentanter udarbejde en beredskabsplan for folkehøjskolen. Planen skal som minimum indeholde retningslinjer for håndtering af smittetilfælde på skolen, evt. hjemtransport samt tilsyn med og evt. hjælp til covid-19-positive kursister/elever.</li><li>• Kursisterne/eleverne skal opfordres til at ankomme i bil og/eller uden for myldretiden for at aflaste den offentlige transport og bør opdeles i forskellige ankomsttidspunkter for at undgå store forsamlings.</li><li>• Kursister/elever skal forud for kursusstart orienteres om gældende retningslinjer.</li></ul>
<b>Undervisning</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• I værkstedsundervisning skal der i videst muligt omfang anvendes handsker.</li></ul>
<b>Indretning af værelser</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Toilet- og badefaciliteter skal deles af færrest mulige kursister/elever. Hvor flere værelser deles om bade- og toiletfaciliteter, bør der fastsættes en fordeling (hvilke værelser/primærgrupper bruger hvilke toiletter/bad).</li><li>• Der skal være mindst 1 meter mellem sengene på værelserne (målt fra næse til næse på de sovende), medmindre der er tale om kursister/elever, der ankommer til skolen som par eller nære kontakter.</li><li>• Kursisterne/eleverne skal have personlige håndklæder ved deling af toilet, samt adgang til håndvask med flydende sæbe og badefaciliteter i tilknytning til værelset.</li><li>• Udluftning bør ske mindst to gange dagligt med gennemtræk i 10 minutter.</li></ul>

<b>Måltider</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Der skal sikres grundig håndvask og/eller afspritning af hænderne forud for måltider.</li> <li>• Færdsel i spisesalen ensrettes så vidt muligt, så kontakt ansigt-til-ansigt minimeres, og kødannelse undgås.</li> <li>• Primærgrupperne kan udgøre kursistersne/elevernes faste spisegrupper, som placeres ved faste borde. Hvis måltidet ikke organiseres i primærgrupper, bør anbefalingen om afstand på 1 meter overholdes.</li> <li>• Antallet af kursister/elever i salen på samme tidspunkt må ikke være større end, at anbefalingen om afstand kan overholdes.</li> <li>• For at sikre tilstrækkelig afstand mellem primærgrupperne eller mellem kursisterne/eleverne kan det være nødvendigt, at kursisterne/eleverne spiser forskudt.</li> <li>• Maden serveres enten som portionsanretninger eller ved bordene. Buffet er tilladt med stor fokus på håndhygiejne, kontaktpunkter og afstand. Det er ligeledes muligt at tilbyde buffet med portionsanrettet mad.</li> <li>• Kursisterne/eleverne kan deltage i madlavningen. Borde og stolerygge af tørres med sæbevand efter hvert måltid.</li> <li>• Mellemmåltider serveres af enten personale eller af få udvalgte kursister/elever.</li> <li>• Kursisterne/eleverne kan deltage i madlavningen.</li> </ul>
<b>Kursisters/elevens frie tid uden for undervisning og pædagogisk tilrettelagt samvær</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ved samvær med andre kursister/elever uden for primærgruppen skal anbefalingen om afstand i videst muligt omfang respekteres.</li> <li>• Kursisterne/eleverne bør ikke opholde sig på andre primærgruppers bo-områder i den frie tid og herunder undgå besøg på andre elever/kursisters værelser.</li> <li>• Samvær med kursister/elever fra andre primærgrupper bør foregå på skolens øvrige fællesarealer og så vidt muligt udendørs.</li> <li>• Kursisterne/eleverne kan i deres frie tid benytte skolens sportsfaciliteter og værksteder under overholdelse af nærværende regler for samvær.</li> <li>• Det skal præciseres for kursister/elever, der forlader skolens matrikel, f.eks. ved indkøb og lignende, at de skal overholde de gældende retningslinjer for det øvrige samfund, herunder om afstand og forsamlinger.</li> <li>• Kursisterne/eleverne kan opfordres til at blive på skolen i weekenderne. Dette vil dog ikke gøre sig gældende for kursister/elever på korte kurser.</li> </ul>
<b>Aktiviteter for børn på korte familiekurser</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Dagsaktiviteter for børn op til 18 år i forbindelse med afvikling af familiekurser kan organiseres i faste legegrupper med et fast antal ledere per gruppe, så længe forsamlingsforbuddene overholdes.</li> <li>• Der kan tages udgangspunkt i legegrupperne ift. undervisning og det pædagogisk tilrettelagte samvær. Anbefalingen om afstand skal søges overholdt i legegrupperne. Hvor det ikke er muligt, bør der være stor opmærksomhed på særligt håndhygiejne, hostetikette og forebyggelse af kontaktsmitte. Dette gælder særligt i forbindelse med idræt og andre tilsvarende aktiviteter med bevægelse og fysisk kontakt.</li> <li>• Blanding af børn mellem grupperne bør begrænses. Børnene kan dog i mindre omfang samles på tværs, i det omfang det er nødvendigt eller hensigtsmæssigt bl.a. i forhold til børnenes trivsel. Også her er det særligt vigtigt at efterleve anbefalinger om høj rengørings- og hygiejnstandard.</li> <li>• Aktiviteterne bør så vidt muligt tilrettelægges udendørs eller andre steder, hvor det er nemmere at holde afstand. Udendørs aktiviteter indrettes så vidt muligt forskudt så mange børn ikke har aktiviteter på samme tid.</li> </ul>

### Yderligere information

Sundhedsstyrelsen vil løbende vejlede og kommunikere om den faktiske udmøntning af ovenstående retningslinjer.

Som virksomhed kan man kontakte hotlinen for virksomheder på 7220 0034, der kan henvise til rette myndighed. Se også virksomhedsguiden.dk.

Find Arbejdstilsynets informationsmateriale på <https://at.dk/corona/>

Find Sundhedsstyrelsens anbefalinger på <https://www.sst.dk/da/corona>

Kontakt Arbejdstilsynet for yderligere vejledning om en generel forsvarlig indretning af arbejdspladsen på: 7012 1288.

Kontakt den myndighedsfælles hotline på 7020 0233 angående generel information om, hvordan man skal forholde sig til covid-19.

Det bemærkes, at Kulturministeriet har noteret sig, at Folkehøjskolernes Forening i samarbejde med forskere fra Seruminstituttet og Københavns Universitet afsøger mulighederne for et forskningsprojekt, der involverer forsøg med andre retningslinjer end de ovenfor beskrevne. Retningslinjerne kan i lyset af et velbeskrevet forskningsprojekt evt. revideres for en afgrænset gruppe af folkehøjskoler. Der nedsættes en arbejdsgruppe med repræsentanter fra FFD og Kulturministeriet, som ser på retningslinjer herfor. Sundhedsstyrelsen bistår med rådgivning.